

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

EMOTIONAL INTELLIGENCE OF ADMINISTRATORS IN BASIC EDUCATION SCHOOL OF PHEN GROUP SCHOOL 2 UNDER THE UDON THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ลินดา แก้วแก่น¹ และศศิรดา พงษ์ไทย²

Linda Kaewkaen¹ and Sasirada Pangthai²

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 127 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำหลัก : ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) emotional intelligence of administrators in basic education school and 2) study compare emotional intelligence of administrators in basic education school of Phen Group School 2 Under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 by dividing on position, working experience and educational levels. The samples using for this research were 127 persons from the administrators and the teachers of of Phen Group School 2 Under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 and the limit samples by using the table of Krejcie & Morgan and using the stratified sampling. The instruments using for this research were the 5 rating scales questionnaires with the confidence of 0.90 The hypothesis testing included t-test (Independent Samples) and F-test (One-Way ANOVA) and the testing of couple difference by using regulation of Scheffe'. The results of the study were as follows : 1. For overall of emotional intelligence of administrators in basic education school of Phen Group School 2 Under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 was in high level for overall. Considering on each aspect, the aspect with the highest level was the Empathy and 2. For overall of academic administrator and teachers with different position, working experience and educational levels were on the concepts towards the emotional intelligence of administrators in basic education school of Phen Group School 2 Under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 were not on difference for overall.

Keywords : Emotional Intelligence of Administrators.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานหรือการทำงานในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องเผชิญหน้ากับกระแสความเปลี่ยนแปลงที่มีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา มีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นในการทำงานและก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย (กุหลาบ ปุริสาร, 2561) เพราะนอกจากจะต้องบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเองแล้ว จะต้องประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น นอกจากกระทรวงศึกษาธิการแล้วยังมีกระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

(แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) มาตรา 39 เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และ มาตรา 40 เรื่อง ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมและความรับผิดชอบในเนื้องานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งเป็นภาระหน้าที่หนักของผู้บริหาร (เจนวิทย์ จงใจ, 2558) ทำให้งานมีความซ้ำซ้อนซ้ำซ้อนมากมายในงานของสถานศึกษา อาจทำให้เกิดความเครียดต่อบุคลากรในสถานศึกษาได้ โดยเฉพาะผู้บริหารและคณะครู การควบคุมอารมณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องควบคุมพฤติกรรม อารมณ์เพื่อไม่ให้แสดงความก้าวร้าวออกมาให้เห็น หากไม่สามารถบริหารจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ย่อมส่งผลให้ประสิทธิภาพของการบริหารงานต่ำลง (กนกพร โพธิมณี, 2562) อาจเกิดบรรยากาศความตึงเครียดในการทำงานของคณะครู ทำให้สุขภาพจิตและอาจรวมไปถึงสุขภาพกายของครูแยลงเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้บริหาร เกิดอคติภายในใจ หากมีการสื่อสารในด้านที่ไม่ดีออกไปก็อาจเกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ของผู้บริหารโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 6 คือ 1) พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา คือ พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการวางแผน พัฒนาระบบงบประมาณและการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐาน สร้างความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพการศึกษาตามบริบท ของพื้นที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง และยกย่องเชิดชูเกียรติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สถานศึกษา และองค์กรบุคคลที่มีผลงานเชิงประจักษ์ 2) สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม คือ ส่งเสริม การบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนบูรณาการ จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการภาค สร้างความเข้มแข็ง ในการยกระดับคุณภาพการศึกษารูปแบบเครือข่าย และส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนด้วยพลังประชารัฐ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ ส่งเสริม สนับสนุน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชนให้มีความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำกับดูแล ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และประสานสถาบันหรือหน่วยงานทางการศึกษาให้คัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,

2564) จะเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่นเดียวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากนโยบายข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมี ความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้การบริหารงานที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ดังนั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จึงกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และกลยุทธ์ที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2565)

ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการจัดการอารมณ์ของตนเองมีความคิดเชิงบวกและมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถเข้าอกเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นรับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกเหล่านั้น ทำให้ยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ หรือทำอะไรบางอย่างที่ทำให้เขารู้สึกดีขึ้น มีความตั้งใจ มีเหตุผล มีสติ ควบคุมตนเองได้ สามารถรับรู้ถึงความต้องการของผู้อื่นความฉลาดทางอารมณ์แบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ ความดี หมายถึง สามารถบังคับจิตใจคุมสติของตนเองได้ มีความเข้าอกเข้าใจอารมณ์ของคนอื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมความเก่ง หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจตนเอง กำหนดและไล่ตามเป้าหมายเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ เลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลายๆ ทางเลือก เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด และไม่มีความเสียหายผิดพลาดหรือมีน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ มีการปรับเปลี่ยนทางด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด ให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และความสุข หมายถึง ความสงบทางจิตใจและพึงพอใจกับชีวิต มองเห็นคุณค่าในตัวเองมีความมั่นใจและการยอมรับในตัวเอง ดังนั้นความฉลาดทางอารมณ์ เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ คนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์มากกว่าคนอื่น จึงมักประสบกับความสมหวังในชีวิต ทำให้การดำเนินชีวิตถูกเติมเต็มด้วยความสุขและความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่น สามารถปรับปรุงแก้ไขทักษะในการทำงานของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คุณภาพการทำงานเพิ่มขึ้นและความเครียดลดลง มีความรักและความเข้าใจให้แก่บุคคลใกล้ชิด สร้างบุคคลให้มีคุณภาพและช่วยในการเตรียมพร้อมสำหรับความเป็นผู้นำที่ดีในอนาคตได้ต่อไป (กรมสุขภาพจิต, 2543)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลให้งานมีคุณภาพและบรรลุตาม

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะทำการศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อรับรู้และนำข้อมูลไปเป็นแนวทางพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

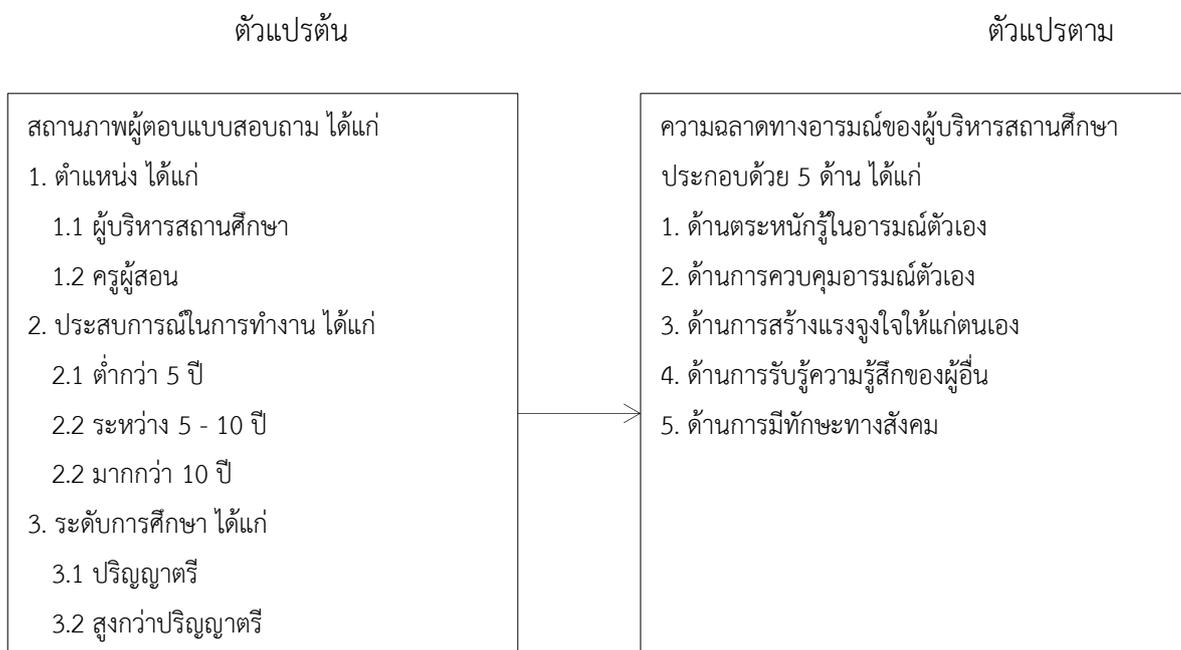
สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากการศึกษาแนวคิดของ Wagner and Sternberg (1985), Howard Gardner (1993), Salovey and Mayer (1997), Cooper and Sawaf (1997), Bar-on (1997), Daniel Goleman (1998), Bar-On and Parker (2000), Goleman (2013), Justin Bariso (2018), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2558) และนำมาสรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง 2) ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง 3) ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และ 5) ด้านการมีทักษะทางสังคม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพื่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 193 คน จาก 16 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพื่อ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 127 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 112 คน จาก 16 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Mogan, 1970 อ้างใน บุญ

ชม ศรีสะอาด, 2560) และสุ่มอย่างง่ายแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียน มีรายละเอียดขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 127 คน จาก 16 โรงเรียน

2.2.2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน โดยใช้สัดส่วนกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2.3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายโดยการจับสลากรายชื่อกลุ่มตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่กำหนด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และด้านการมีทักษะทางสังคม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ธ (Likert's five rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3 สร้างแบบสอบถาม ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดในการวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) ซึ่งทุกข้อเท่ากับ 1

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.7 นำข้อมูลการทดลองใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

3.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมาย เวลา และสถานที่ ขอรับแบบสอบถามคืน เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5.4 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

6.1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence)

6.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

6.3.1 สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent Samples

6.3.2 สถิติทดสอบ F-test แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') เนื่องจากสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันได้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง	3.94	0.73	มาก
2. ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง	4.13	0.68	มาก
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง	4.03	0.53	มาก
4. ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น	4.16	0.70	มาก
5. ด้านการมีทักษะทางสังคม	4.05	0.58	มาก
รวม	4.07	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการมีทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.05$) และด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง ($\bar{X} = 3.94$)

2. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p
	n = 15		n = 112			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง	3.95	0.94	3.94	0.70	.040	.968
2. ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง	4.49	0.54	4.08	0.69	2.212*	.029
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง	4.32	0.61	3.99	0.51	2.330*	.021
4. ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น	4.04	0.83	4.18	0.68	-.701	.485
5. ด้านการมีทักษะทางสังคม	4.31	0.53	4.01	0.58	1.866	.064
โดยภาพรวม	4.22	0.29	4.05	0.39	1.698	.092

*p ≤ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง และด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	SS	df	MS	F	p
1. ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง					
ระหว่างกลุ่ม	6.550	2	3.275	6.779*	.002
ภายในกลุ่ม	59.907	124	.483		
รวม	66.458	126			
2. ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง					
ระหว่างกลุ่ม	3.880	2	1.940	4.410*	.014
ภายในกลุ่ม	54.544	124	.440		
รวม	58.424	126			
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง					
ระหว่างกลุ่ม	.102	2	.051	.176	.839
ภายในกลุ่ม	35.932	124	.290		
รวม	36.034	126			
4. ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น					
ระหว่างกลุ่ม	.108	2	.054	.110	.896
ภายในกลุ่ม	60.828	124	.491		
รวม	60.936	126			
5. ด้านการมีทักษะทางสังคม					
ระหว่างกลุ่ม	.059	2	.029	.086	.918
ภายในกลุ่ม	42.624	124	.344		
รวม	42.682	126			
โดยภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	.534	2	.267	1.823	.166

ภายในกลุ่ม	18.164	124	.146
รวม	18.698	126	

*p ≤ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง และด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	n = 91		n = 36			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง	3.91	0.69	4.01	0.83	-.691	.491
2. ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง	4.03	0.72	4.38	0.48	-2.675*	.008
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง	3.98	0.51	4.14	0.59	-1.503	.135
4. ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น	4.18	0.70	4.12	0.68	.458	.647
5. ด้านการมีทักษะทางสังคม	3.99	0.55	4.19	0.64	-1.673	.097
โดยภาพรวม	4.03	0.42	4.17	0.27	-1.917	.057

*p ≤ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อ

พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะทางความฉลาดทางอารมณ์เป็นพื้นฐาน ส่งผลให้มีความคิดและบุคลิกที่แสดงออกมาและเอื้ออำนวยต่อการบริหาร ทำให้เมื่อได้เข้ามาทำหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาแล้วทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่สมควร รวมไปถึงขั้นตอนการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง จะต้องมีความสามารถ สมรรถนะและคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งก่อนการแต่งตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารจะต้องผ่านกระบวนการการอบรมหลักสูตรพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสียก่อน เพื่อให้สามารถเป็นผู้บริหารที่มีจริยธรรมบุคลิกภาพที่ดี มีความรู้ สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้ทั้งนั้นการบริหารที่มีคุณภาพจะต้องเกิดจากการร่วมมือของบุคลากรในองค์กร ในการทำงานนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน มีความสามารถในการบริหารงาน และบริหารบุคคล ปฏิบัติต่อบุคลากรเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในองค์กรและปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ ซึ่งคุณลักษณะการมีความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่การบริหาร เพราะนอกจากสติปัญญา ความรู้และความเชี่ยวชาญแล้ว ความฉลาดทางอารมณ์ก็ถือว่าเป็นคุณสมบัติหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้นำสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ สามารถบริหารจัดการความสัมพันธ์ในตนเองและ ความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมวิทย์ วิริรวาท (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร โพรธิมณี (2562) การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมแล้วรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้จัดทำกรอบนโยบายและ แผนกลยุทธ์เพื่อ พัฒนายกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครู และผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการบริหารจัดการและเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดี ให้แก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียน ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย คุ่มสกุล (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้การส่งเสริมและสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการพัฒนาความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีสมรรถนะ ความรู้และความฉลาดทางอารมณ์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน จึงทำให้เกิดการพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน ดังนั้นเป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่าน ได้รับการปลูกฝังจนเกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่การบริหารสถานศึกษาเพื่อเกิดความสำเร็จเช่นเดียวกัน ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมวิทย์ วิธิรวัต (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโทขึ้นไป ได้เห็นผู้บริหารสถานศึกษาแสดงพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ปรากฏอย่างชัดเจน เป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมวิทย์ วิธิรวิท (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารควรรู้จักศักยภาพความสามารถของตนเอง สามารถประเมินระดับความสามารถของตนเองได้

1.2 ผู้บริหารควรรู้จักจุดเด่นและจุดด้อยของตนเองเป็นอย่างดี และรู้จักเหตุผลและความปรารถนาของตนเอง

1.3 ผู้บริหารควรรู้จักต้นเหตุที่มาของอารมณ์ตนเอง เมื่อรู้สึกโกรธหรือไม่พึงพอใจสามารถรับรู้ รู้สึกตัวว่าเกิดความรู้สึกนั้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 เชิงคุณภาพ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นนำปัจจัยที่ได้ไปพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุหลาบ บุริสาร. (2561). **แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สู่ผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารในศตวรรษที่21**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8(1), 1-9
- กนกพร โปธิมณี. (2562). **การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราช ภัฏรำไพพรรณี.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2558). **ฝึกคิด แก้ไขปัญหา พัฒนา EQ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อ และสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). **อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสุขภาพจิตกรมสุขภาพจิต.
- เจนวิทย์ จงใจ. (2558). **ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 - 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา**, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่)**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปฐมวิทย์ วิธิรวาท. (2565). **ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา**.
- สมฤทัย คุ่มสกุล. (2559). **ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา**.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579**. กรุงเทพฯ : พริกหวาน กราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ)**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2565). **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา อุดรธานี เขต 1. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1**

Bar-On . R. (1997). **Transformational nursing leadership : A measure of emotional
intelligence**

(**Technical manual**). Toronto: Multi-Health System Inc.

Bar-On, R. and Parker, J. D. A. (Eds.). (2000). **The Handbook of Emotional Intelligence
: Theory, Development, Assessment, and Application at Home, School,
and in the Workplace.** San Francisco : Jossey-Bass.

Cooper. R. K. and Sawaf .A. (1997). **Executive EQ Intelligence in Leadership and
Organization.** NewYork : Grosset & Putna.

Goleman, D. (2013). **Emotional Intelligence It Can Matter More Than IQ.** New York:
Bantam Book.

Goleman, Daniel. (1998, November/December). **What Make the Leader?.** Harvard
bussiness review. 7693-104.

Gardner, Howard. (1993). **Multiple Intelligence : The Theory in Practice.** New York :
Basic Books.

Justin Bariso. (2018). **An inside Look: Steve Jobs. Teaches Business Strategy 101
Want to improve your business strategy.** New York: Basic Books.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research
Activities.** Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

Salovey P& Mayer . J.D. (1997). **Emotional intelligence.** Imagination, cognition and
personality New York : Basic Books.

Wagner, R. K. & Sternberg, R. J. (1985). **Practical Intelligence: Nature and Origins of
Competence in The Everyday World.** Cambridge: Cambridge University
Press.